

Før du sanerer - planlægning

1.1 Strategiske overvejelser inden sanering

Disse overvejelser er de helt overordnede spørgsmål du som svineproducent skal have taget stilling til, inden du tager beslutningen, om din besætning skal saneres. Spørgsmålene er mest relevante for besætninger, som har et reelt valg med hensyn til, om de vil sanere eller ej. Men også for besætningen, som er nødt til at sanere, kan disse overvejelser være relevante.

Der skal tages stilling til betydning af besætningens beliggenhed, staldenes indretning, årsager til den lave produktivitet, personaleforhold, økonomi, succesrate og gennemførlighed. For at komme systematisk gennem de enkelte punkter er der lavet et skema hvor der er nævnte forhold, som taler for og imod sanering under de enkelte punkter. Skemaet indeholder også plads til at notere forhold vedr. din besætning samt en kolonne med tjekpunkter.

Besvarelsen af mange af spørgsmålene beror på en subjektiv vurdering. Ligeledes er der ikke nogen færdige svar på, hvor mange af punkterne der skal tale for en sanering, før den bør gennemføres. Også dette er det op til den enkelte at afgøre.

Ved sanering for sygdomme, som ikke er omfattet af SPF-programmet, skal du være opmærksom på, at det ikke er muligt at give nogen garanti for, at sygdomme som Lawsonia, ødemsyge eller DT104 ikke tilfældig indkøbes ved genetablering. Ved sanering for disse sygdomme skal du også være opmærksom på, at det anbefales at gå ekstra grundigt til værks for at få fjernet al gødning inden for besætningsområdet. Der skal påregnes mere tid til rengøring. Betydningen af tomgangstider er belyst i afsnittet 1.4 Reduktion af tomgangsperioden, side 24.

1.1 Systematisk gennemgang af strategiske spørgsmål vedr. beslutning om sanering af en besætning

Emne	For sanering	Mod sanering	I din besætning	Tjekliste		
Beliggenhed	Langt til naboer (min. 1.000 m)	Svinebesætninger indenfor 500 m	Brug GIS kort	Taler besætningens beliggenhed for sanering?		
				Ja	Måske	Nej
	Udvidelsesmuligheder	Tæt på bymæssig bebyggelse, som hindrer udvidelser		Er der nok udvidelsesmuligheder til at fordoble produktionen?		
				Ja	Måske	Nej
	Langt til naturfølsomme områder	Tæt på naturfølsomme områder		Kan naturhensyn påvirke udvidelsesmulighederne?		
				Ja	Måske	Nej
	Mange SPF-sygdomme	Få SPF-sygdomme sammenholdt med en stor reinfektionsrisiko. Sygdommene er ikke specielt tabsvoldende.		Er der mange tabsvoldende SPF-sygdomme i besætningen?		
				Ja	Måske	Nej
Produktionsapparat	Moderne stalde som lever op til lovkrav	Ældre stalde, som kører på lånt tid		Lever alle stalde op til nuværende lovkrav?		
				Ja	Måske	Nej
	Rengøringsvenlige stalde	Nedslidte stalde med meget inventar		Er staldene rengøringsvenlige?		
				Ja	Måske	Nej
				Ja	Måske	Nej
Produktionsniveau	Lav produktivitet på grund af sygdom	Lav produktivitet på grund af dårlig management etc.		Skyldes lav produktivitet sygdom?		
				Ja	Måske	Nej

Emne	For sanering	Mod sanering	I din besætning	Tjekliste
	Produktionsniveauet svarer til sygdomsniveau og produktionsapparat	Produktionsniveauet højere/lavere end besætninger med lignende sygdomsniveau og produktionsapparat (afspejler pasning m.m.)		Sammenhæng mellem sygdomsniveau, produktionsniveau og produktionsapparat? Ja Måske Nej
Hjemmeavlede polte	Lave indekstal på søer	Fornuftigt indeks på hjemmeavlede polte. Tabt polteinvestering svarende til 49 ugers produktion		Har besætningen for lave indekstal for søer? Ja Måske Nej
Personale til sanering	Har personalet de nødvendige færdigheder til at gennemføre saneringen?	Mindre erfarent personale		Har personalet de nødvendige færdigheder? Ja Måske Nej
	Nok personale	Personalemangel		Er der personale nok? Ja Måske Nej
	Stabilt personale	Ustabilt personale		Er personalet stabilt? Ja Måske Nej
Afsætningsmuligheder	Gode afsætningsmuligheder for 7 og 30 kg grise	Dårlige afsætningsmuligheder for 7 og 30 kg grise		Er det let at sælge dine grise? Ja Måske Nej
Tidshorisont for ejer	Lang	Kort		Svineproducent i lang tid endnu? Ja Måske Nej
Gennemførlighed	Let at få en ny besætning	Lang leveringstid på kvalitetsdyr		Er det let at få en ny besætning? Ja Måske Nej
	Let at få håndværkere til ny/ombygning eller renovering	Lang leveringstid på ydelser fra håndværkere		Er det let at få håndværkere? Ja Måske Nej

Emne	For sanering	Mod sanering	I din besætning	Tjekliste		
Succesrate	Leverandør god til at holde status	Ny besætning fra leverandør(er) som hyppigt har skiftet status/haft salgsstop		Stabil sundhedsstatus hos leverandør?		
				Ja	Måske	Nej
	Sanering i sommerhalvåret	Sanering i vinterhalvåret		Sanering i sommerhalvåret?		
				Ja	Måske	Nej
				Ja	Måske	Nej
	Kort saneringsperiode	Lang saneringsperiode		Er saneringsperioden kort?		
				Ja	Måske	Nej
Økonomi	Stor egenkapital	Lille egenkapital		Er egenkapitalen stor nok?		
				Ja	Måske	Nej
	God bankforbindelse	Kritisk bankforbindelse		Er banken velvillig?		
				Ja	Måske	Nej
	Kort tilbagebetalingstid for saneringen	Lang tilbagebetalingstid for saneringen		Er tilbagebetalingstiden < 5 år?		
				Ja	Måske	Nej
	Realistiske forudsætninger for beregninger	Urealistiske forudsætninger for beregninger		Er forudsætninger realistiske?		
				Ja	Måske	Nej
	Fornuftig følsomhedsberegning	"Kritisk" følsomhedsberegning		Er beregningen fornuftig?		
				Ja	Måske	Nej

1.2 Økonomi

Økonomiske overvejelser

Totalsanering af en sobesætning bør betragtes som en investering i fremtiden. Inden der tages en beslutning om en totalsanering, bør de økonomiske omkostninger ved en totalsanering holdes op imod den fremtidige forventede merindkomst. Ud fra denne analyse kan investeringens tilbagebetalingstid udregnes. En kort tilbagebetalingstid er naturligvis at foretrække. Tilbagebetalingstiden bør holdes op i mod besætningens reinfektionsrisiko for uønsket smitte.

Analyse- og handlerækkefølge

1. Vurder reinfektionsrisikoen for luftbårne agenter! Hvis den er lav, fortsættes analysen. Hvis den er for høj, kan den måske forbedres ved en områdesanering? Hvis reinfektionsrisikoen fortsat er meget høj, bør totalsanering kun foretages på grund af gødningsbårne sygdomme, meget god timing eller meget lav avlsværdi.
2. Cost-benefit analyse: Vurder merværdi ved øget sundhedsstatus. Sæt denne i relation til omkostningerne ved en sanering og vurder tilbagebetalingstiden på investeringen. Hvis tilbagebetalingstiden er for høj, skal timingen af totalsaneringen måske forbedres eller man skal helt undlade at totalsanere!
3. Hvis punkt 1 og 2 er positive, bør der udarbejdes et teknisk budget samt et likviditetsbudget.

Besætningen reinfektionsrisiko

Inden der ofres tid og ressourcer på at regne økonomi på en totalsanering, undersøges reinfektionsrisikoen ved at bestille et GIS kort hos Dansk Svineproduktion. Et GIS kort viser sundhedsstatus hos besætninger i nærområdet, samt den årlige reinfektionsrisiko. Sundhedsstatus hos konventionelle besætninger, der er på GIS kortet, bør undersøges manuelt. Hvis reinfektionsrisikoen vurderes til at være tilstrækkelig lav, kan den økonomiske analyse påbegyndes. Hvis reinfektionsrisikoen er for høj, bør naboer kontaktes. Der er måske mulighed for at lave områdesanering. Et GIS kort er altid kun et øjebliksbillede. Nabobesætninger kan blive inficeret dagen efter analysen er foretaget, eller de kan skifte til højere sundhedsstatus, så reinfektionsrisikoen ændres. Sund fornuft, intern smittebeskyttelse og sikring af smittebarriere internt i besætningen bør derfor også medtages i beslutningsgrundlaget.

Cost-benefit analyse

Merværdien ved en totalsanering er oftest en sum af mange mindre bidrag og vil være besætningsafhængig. Nedenstående liste kan tjene til inspiration.

Merindtjeningen efter en totalsanering kan findes i:

- Bedre effektivitet/bedre produktionsøkonomi
- Lavere medicin omkostninger
- Bedre salgspriser for 7 og 30 kg grise
- Bedre afsætningssikkerhed
- Besætningsudvidelse, hvor merdækningsbidraget per produceret enhed beregnet som forskellen DB før og efter saneringen kan medtages.

Merindtjening efter totalsanering

Standardmerprisen på en SPF-gris er 9 kr. og 5 kr. for en SPF+MYC i den beregnede notering. Disse priser gælder både ved 7 og 30 kg. Dette svarer ca. til, at der i den beregnede notering er indregnet en merværdi på ca. 18 kr. ved en SPF-gris, og ca. 10 kr. for en SPF+MYC. I puljen omsættes SPF-grise ved 7 og 30 kg, til en merpris på ca. 12-13 kr./gris. Dette svarer til en forventet merværdi pr. produceret slagtesvin på ca. 25 kr.

Tabel 1: Forventet mer-DB ved forskellige sundhedsstatus.

Bør vurderes på besætningsniveau i samarbejde med besætningsrådgiver.

	Længde/Værdi	Enhed
Saneringseffekt, længde	12	måneder
SPF, merværdi i kr.	25	pr. produceret gris
SPF+MYC status, merværdi pr. produceret gris	15	pr. produceret gris
AP status, merværdi pr. produceret gris	15	pr. produceret gris
Konventionel status, gns over 10 år, merværdi	7,5	pr. produceret gris

Selvom en besætning bliver reinficeret umiddelbart efter en totalsanering, påregnes der en saneringseffekt, der normalt vil være mindst ét år. Årsagen til dette syntes at være, at der er opnået en god tomstaldseffekt ved saneringen, alle stier er gennemgået grundigt for fejl, og smittetrykket kan være lavt umiddelbart efter en reinfektion. Tilbagefald til konventionel status forventes ikke at fjerne saneringseffekten fuldstændighed, men merværdien vil langsomt falde over en årrække.

Omkostninger ved en totalsanering:

- Tabt dækningsbidrag, er timingen rigtig?
- Besætningsudskiftning
- Rådgivning, rengøring og desinfektion
- Eventuel indkøringstab?
- Omkostning til afvigelse fra foderkontrakt

Timing af en totalsanering

Omkostningerne ved en sanering holdes nede, hvis dækningsbidraget er meget lavt, grundet høje variable omkostninger, eksempelvis foderpriser eller lav notering. Førstnævnte var i høj grad tilfældet i slutningen af 2007, hvor der for første gang i lange tider optrådte negative dækningsbidrag f.eks. i slagtesvinsproduktionen. En kroners forskel i afregningsprisen og tilbagebetalingstiden for en totalsanering er ændret med 2-3 år.

Opgørelser af tabt dækningsbidrag

En sanering indbefatter en afviklingsperiode, en rengøringsperiode, hvor bedriften er tømt for dyr, samt en genetablering af produktionen. Staldafsnit skal ved en SPF-totalsanering stå tomme i mindst 3 uger, og hele besætningsområdet skal være tømt for dyr i mindst én uge.

Tabt DB i en integreret produktion

Et sohold har typisk en 21 ugers socykus. 17 uger til løbning og drægtighedsperiode og 4 ugers diegivningsperiode. En afvikling uden slagtning af drægtige søer tager således 20 uger, da dage fra fravæning til løbning kan fratrækkes. I denne periode sendes søerne til slagtning lige efter fravæning. Efter bedriften er tømt for dyr, bruges der 3-5 uger til rengøring og desinfektion. Derefter sættes der nye polte ind i besætningen. Disse løbes og 21 uger efter kan de første grise fravænes. Afvikling og genetablering har tilsammen taget 41 uger i dette eksempel, men det tabte dækningsbidrag udgør kun 50 pct. fordi der er produktion i de 41 uger. Slagtning af drægtige søer er tilladt ifølge lovgivningen op til 9/10 af drægtighedsperioden¹, svarende til at afviklingsperioden kan forkortes med ca. 14 uger, hvis drægtige søer slagtes.

¹ Lov nr. 269. 2004. Lov om forbud mod slagtning og aflivning af drægtige produktionsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden

Smågrise og slagtesvin på ejendommen

Hvis der er smågrise på ejendommen, skal disse også være væk inden der indsættes SPF-sopolte. Normal opholdstid er 8 uger i smågrisestaldene. 8 uger inden staldene skal være tomme, sælges der 7 kg grise, så den sidste 30 kg gris kan forlade besætningen lige inden rengøringsperioden begynder. Alternativt afvikles soholdet lidt før smågrisene, så der kun sælges 30 kg grise til puljen. Slagtesvinsproduktion tager mellem 12-13 uger ved en indsættelsesvægt på 30 kg, og en slagtevægt på ca. 81-82 kg. I en integreret besætning skal der sælges 30 kg 12-13 uger, for at bedriften kan være tømt for slagtesvin, når rengøringen starter.

Samlet dækningsbidragstab i en integreret besætning

Der slagtes drægtige søer, så det passer med, at den sidste fravæning sker samtidigt med, at det sidste slagtesvin sendes på slagteriet.

Tabel 2: Opgørelse af dækningsbidragstab i en integreret besætning.

Driftsgren	Afvikling	Tom periode	Genetablering	Totalt tabt DB i uger
Søer	20-8	3	21	19,5
Smågrise	8	24	8	32
Slagtesvin	13	32	13	45

Hvis der lejes stalde, så løbningen af nye SPF-polte kan ske synkront med afviklingen af soholdet, kan dækningsbidragstabet nedsættes med 22-23 uger i både smågrise og slagtesvineproduktionen.

Tabel 3: Tabt DB i integreret besætning, hvor der lejes stalde til løbning af SPF-polte.

	Afvikling	Tom periode	Etablering	Tabt DB i uger
Smågrise	8	3	8	11
Slagtesvin	13	11	13	24

Totalsanering af 2-3 site produktion

Totalsaneringer af besætninger eller netværk, hvor produktionen foregår på flere sites, indebærer den fordel, at afviklingen af disse sites kan ske tidsmæssigt forskudt i forhold til soholdet. Hvis tomperioden skal holdes nede på et absolut minimum, skal der dog indkøbes grise fra puljen, mens soholdet ikke kan levere smågrise. (Dette indebærer en reinfektionsrisiko).

Besætningsudskiftning

Indkøb af nye besætninger er en stor post i forbindelse med totalsaneringer. Slagteværdien af de gamle søer er mindre end indkøbssummen af de nye dyr.

Ved 25 pct. 1. lægs søer er omkostningen:

$$= \text{antal årssøer} * (\text{pris for en løbeklar polt} \div \text{salgsværdi so}) * (100 \text{ pct.} \div 25 \text{ pct.}) / 1,45$$

Konstanten på 1,45 svarer til, at ca. 30 pct. af søernes værdi er afskrevet grundet lægfordeling i sobesætningen. Prisen for en løbeklar polt er defineret som udgiften fra indkøb ved 22 uger, til løbning, når den er ca. 32 uger gammel. Der regnes med en udnyttelsesprocent på indkøbte sopolte på 90 pct.

Ved 1.000 søer koster besætningsudskiftningen således:

$$\text{Omkostning besætningsudskiftning} = 1.000 * (2.300 \div 1.200) * 75 \text{ pct.} / 1,45 = 568.966 \text{ kr.}$$

Eller ca. 57.000 kroner pr. 100 årssøer. Udgiften falder og stiger i takt med noteringen, men det er naturligvis billigst at udskifte besætningen, når noteringen er lav.

Omkostninger til rengøring

Det er væsentligt mere kostbart at totalsanere for gødningsbårne sygdomsagenter end luftbårne sygdomsagenter, fordi overlevelsestiden for førstnævnte er væsentligt højere. Derudover kommer, at alt rågylle fra ejendommen bør fjernes i forbindelse med saneringer for gødningsbårne sygdomme.

Der er regnet med 165 kr. i rengøring pr. stiplads søer, 20 kr. pr. smågriseplads og 40 kr. pr. slagtesvinestiplads. Prisen vil afhænge af kvaliteten af den rengøring, som foregår med egen arbejdskraft.

Indkøringstab i soholdet?

Erfaringerne fra saneringer viser oftest at indkøringstab, målt på fravænnede grise pr. årssø er meget små, eller at besætningen har flere fravænnede grise efter saneringen.

Et år efter saneringen vil aldersfordelingen i soholdet oftest betyde, at der fravænnedes flere grise pr. årssø, end før saneringen. Tabet sættes derfor som udgangspunkt til 0 kr.

Samlede omkostninger ved en totalsanering

Kalkulerne omkring de samlede tab ved en totalsanering tager udgangspunkt i en nulpunktsnotering. Ved en nulpunktsnotering er alle omkostninger dækket, og nedenstående tabel viser, hvad kravet til DB pr. produceret enhed er, for at dette er tilfældet.

Tabel 4: Krav til dækningsbidraget, taget fra den beregnede notering, for at dække faste omkostninger.

DB pr. 7 kg gris	115
DB pr. produceret smågris 7 - 30 kg	52
DB pr. produceret slagtesvin, 30 - 107 kg	129

Kilde: Beregnet notering 2008. 26,6 fravænnede grise pr. årssø.

Tabel 5: Oversigt over årligt DB ved nulpunktsnotering samt tabt DB ved sanering.

Opgørelse af tabt DB ved 100 årssøer ved nulpunktsnotering	Enheder	Årligt DB	Stipladser	Tabt DB af årsomsætning		
				1 site	2 site	3 site
Sohold, fravænnede grise	2.660	305.900	105	38 pct.	38 pct.	38 pct.
Smågrisehold, producerede smågrise	2.580	134.170	397	62 pct.	62 pct.	21 pct.
Slagtesvin, producerede slagtesvin årligt	2.503	322.860	626	87 pct.	31 pct.	31 pct.

Ved en noteringsfremgang på 1 kr. øges det samlede dækningsbidrag til ca. 81 kr. pr. produceret gris pr. årssø. Omvendt hvis noteringen falder.

Tabel 6: Ændring i DB ved noteringsændring.

+/- 1 kr. i notering ændrer DB med	
Søer, 7 kg produktion, pr. fravænnede	+/- 28
Smågrise, 7-30 kg, pr. solgt/produceret	+/- 15
Slagtesvin, 30-107 kg, pr. slagtet	+/- 39

De samlede omkostninger ved en totalsanering afhænger blandt andet af graden af multisite. I nedenstående er 1 site lig med en integreret besætning.

Tabel 7: Tabt DB pr. 100 årssøer, ved nulpunktsnotering, -1 og -2 kr. under nulpunktsnotering.

Omkostninger ved en totalsanering pr. 100 søer inklusiv slagtesvinsproduktion			
	1 site	2 site	3 site
Tabt DB søer	117.654	117.654	117.654
Tabt DB smågrise	82.566	82.566	28.382
Tabt DB slagtesvin	279.398	99.342	99.342
Besætningsudskiftning	58.467	58.467	58.467
Slagtning drægtige søer, tabt investering foder/KS	12.952	12.952	12.952
Rengøring desinfektion, total	50.253	50.253	50.253
Rådgivning	5.000	5.000	5.000
Omkostning ved totalsanering, nulpunkt	606.291	426.234	372.050
Omkostning ved totalsanering, 1 kr. under nulpunkt	464.318	338.985	300.121
Omkostning ved totalsanering, 2 kr. under nulpunkt	322.346	251.736	228.192

Tilbagebetalingstid med og uden reinfektionsrisiko

Hvis besætningen ikke bliver reinficeret, kan der opstilles et cash-flow, som kan tilbagediskonteres med kalkulationsrenten. Uden reinfektionsrisiko falder tilbagebetalingstiden med ca. 1,5-2 år, for hver gang noteringen falder én kr. Ændringen er størst for den integrerede besætning.

Tabel 8: Tilbagebetalingstider i år uden reinfektionsrisiko, hvis der er 25 i mer-DB pr. produceret gris i besætningen.

	Kr. / kg	1 site	2 site	3 site
Notering i forhold til nulpunkt	0	13,5	8,5	7,3
	-0,5	11,3	7,5	6,3
	-1	9,5	6,5	5,5
	-2	6,0	4,5	4,0
	-3	3,3	3,0	2,8
	-4	0,8	1,5	1,5

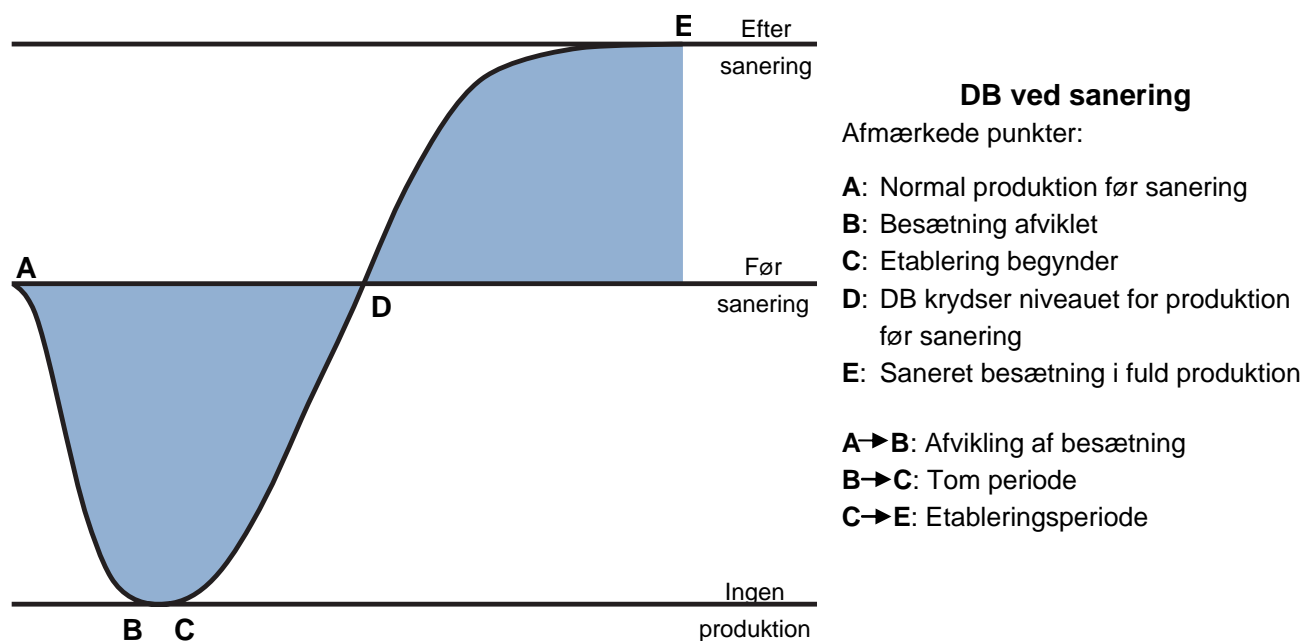
Tilbagebetalingstider når der tages højde for reinfektionsrisikoen

På landsplan kan den årlige reinfektionsrate opgøres ved hjælp af SPF-systemets opgørelser over uønskede reinfektioner. Reinfektion med mycoplasma og dansk PRRS udgør den største risiko, og udgør på landplan henholdsvis 14 pct. og 12 pct. Der er meget mindre sandsynlighed for en reinfektion med en AP type. På landsplan blev kun 2-3 pct. inficeret med en AP type. Hvis AP serotype 2 og 6, som er de hyppigst forekommende AP serotyper betragtes samlet, er reinfektionsrisikoen årligt ca. 5 pct. på landsplan.

Tabel 9: Sundhedsstatus efter x år, hvis der er en årlig reinfektionsrisiko for Mycoplasma på 12 pct. og 5 pct. for en Ap serotype.

År efter sanering	SPF	SPF+MYC	AP	Konventionel
2,5	66 pct.	22 pct.	9 pct.	3 pct.
5	44 pct.	35 pct.	12 pct.	10 pct.
7,5	29 pct.	40 pct.	13 pct.	18 pct.
10	19 pct.	42 pct.	12 pct.	27 pct.
12,5	13 pct.	41 pct.	11 pct.	35 pct.
15	8 pct.	39 pct.	9 pct.	43 pct.

Bevarelse af SPF-status i lang tid efter totalsaneringen er ikke specielt realistisk, hvis reinfektionsrisikoen ikke er væsentligt lavere end de her benyttede. Reinfektionsrisikoen gør, at investeringen i nogle tilfælde ikke når at blive tilbagebetalt. Nutidsværdi af cash-flow inklusiv omkostninger til totalsanering i ca. 20 pct. af tilfældene var negativt med et gennemsnit. Ud fra en gennemsnitbetragtning var nutidsværdien 15 år efter en totalsanering ca. 1.300 kr. pr. årssso inklusiv slagtesvinsproduktion. Udfaldsrummet af simuleringerne varierer mellem en negativ nutidsværdi på ca. 140.000 kr. til en positiv nutidsværdi på ca. 340.000 kr.

Konklusion

- Timing i forhold til nulpunktsnotering vigtig, ellers bliver tilbagebetalingstiden oftest for lang.
- Beliggenhed er vigtig i forhold til reinfektionsrisiko og den økonomiske risiko ved at foretage en sanering.
- Merværdien bør være 20-25 kr. pr. produceret svin.
- Merværdien kan være noget mindre, hvis produktionen kan øges.
- Staldleje til soholdet vil oftest være en god ide, specielt i en integreret besætning.

Fornuftige tilbagebetalingstider på en totalsanering opnås, hvis afregningsprisen er 3-4 kr. under besætningens nulpunktsnotering. Hvis der fravænes flere grise pr. årssso efter saneringen, kan totalsanering foretages tættere på nulpunktsnoteringen med en fortsat fornuftig tilbagebetalingstid. Desto bedre timing i forhold til nulpunktsnotering/konjunkturer, desto mindre følsom bliver investeringen over for fejlestimering af merværdi pr. produceret SPF-gris.

Produktion på flere sites nedsætter tilbagebetalingstiden ved en sanering, fordi produktionstabene bliver mindre. Reinfektionsrisiko øger den gennemsnitlige tilbagebetalingstid, og betød negativ nutidsværdi i 20 ud af 100 simuleringer af reinfektionsmønstre. Den gennemsnitlige nutidsværdi var ca. 130.000 kr./100 årssøer + slagtesvin 15 år efter saneringen i simuleringen. Den kunne have været ca. 2,6 gange højere, hvis reinfektionsrisikoen kunne elimineres.

Budget og totalsaneringsplan

Ovenstående gennemgang giver en beskrivelse af genveje til hurtigt at beregne omkostningerne ved en totalsanering samt foretage nogle investeringskalkuler og følsomhedsberegninger. Hvis udkommet af disse er positive for en totalsanering, bør en sådan gennemføres.

En grundig beskrivelse af totalsaneringsplanen er nødvendig, for at der kan udarbejdes et fornuftigt teknisk budget. Et godt teknisk budget kræver, at saneringsplanen er lagt med datoer for sidste løbning, sidste fravæning, sidste indsætning etc.

1.3 Ledelse og lederskab

En succesfuld sanering kræver overblik

I forbindelse med en sanering er det oftest ikke det praktisk faglige i saneringen, der giver de store udfordringer, men den langsigtede planlægning. Saneringen skal planlægges i detaljer fra punkt 0 til besætningen kører på fuld produktion igen, en proces der ofte strækker sig over 1-2 år. Det kræver selvfølgelig, at lederen har det store forkromede overblik, men det kræver i lige så høj grad, at han forstår at formidle dette overblik til alle sine medarbejdere, lige fra driftsleder til elev. Er der bare en af disse medarbejdere, der har misforstået en del af opgaven, kan det påvirke resultatet af saneringen i en længere periode. Det er meget vigtigt, at medarbejderne hele tiden er orienteret om de beslutninger der tages, så de ikke hører noget "ude i byen", som de ikke har hørt om på arbejdspladsen. Hvis lederen ikke i forvejen jævnligt holder personalemøder med de ansatte, vil saneringen være en rigtig god lejlighed til at få startet med det. Møderne kan holdes f.eks. hver mandag efter formiddagskaffen, og de vil være med til at sikre, at tidsplanen hele tiden følges.

Lederen skal som det første orientere medarbejderne om, at han har valgt at sanere besætningen. Dette kan passende gøres på et personalemøde. Medarbejderne skal efter sådan et møde være helt klar over, hvorfor besætningen skal saneres, og hvornår saneringen starter.

Nogle af punkterne til dagsordenen kunne være:

- Hvorfor vil vi sanere
- Fordele og ulemper ved saneringen
- Hvordan saneres besætningen
- Hvornår starter vi

På mødet skal medarbejderne have mulighed for at lufte deres synspunkter, og få svar på deres spørgsmål om saneringen. For mange medarbejdere vil en sanering være et ukendt begreb, og derfor en kilde til usikkerhed hos medarbejderen. Personalemødet skal derfor også bruges til at beskrive, hvilken betydning saneringen vil få for den enkelte medarbejder, og hvad deres rolle bliver i saneringsperioden. Hvis det er muligt, vil det være gavnligt allerede på det første møde om saneringen at få snakket om, hvordan de svingende arbejdsmængder skal håndteres. Lederen skal derfor allerede på dette møde have en tidsplan for, hvor mange medarbejdere der er nødvendige på de forskellige tidspunkter i saneringen.

Tidspunkt i saneringsforløbet	Uge nummer	Personalebehov	Hvem er på job?	Hvem holder fri?
Afvikling søer	42	÷ løbninger	Alle	Ingen
Vask løbestald	42	2 mand	Alle	Ingen

Når skemaet med personalebehovet er udfyldt, vil det være nemmere at tage en drøftelse af, hvordan friperioderne skal fordeles. Er der overskud af arbejdskraft? Passer det med, at en medarbejder skal på skole? Er der nogen der ønsker at gå ned i tid i en periode? Kan perioden bruges til at få afviklet det ferie og afspadsring man evt. har til gode? Når planlægningen laves med deltagelse af alle medarbejdere, vil det få medarbejderne til at føle sig mere trygge, og en eventuel usikkerhed om hvordan saneringen vil påvirke deres job vil blive noget mindre. Som leder skal du have lavet regnestykket inden mødet, så du ved, om friperioderne kan klares med afspadsring eller

ferie, eller om det bliver nødvendigt at afskedige nogen i en periode. Hvis det sidste er tilfældet, bør lederen have haft en samtale med den pågældende medarbejder inden mødet.

Ansvarsfordelingen

Det næste trin i processen vil være at få saneringen delt op i tiden med afvikling af "gamle" søer og i tiden med indkøring af den nye besætning. Både afvikling og indkøring skal deles op i de enkelte arbejdsopgaver, der skal sættes et mål op og der skal laves en handlingsplan for dem. Dernæst skal der sættes en ansvarlig på hver opgave, og der skal sættes tidsfrister på. Dette kan med fordel gøres i et skema, som vil lette overblikket for både leder og medarbejdere.

Arbejdsopgave	Mål	Handlingsplan	Tidsfrist	Ansvarlig
Løbning	35 stk. pr. uge	Polte nok til rådighed	Fra 01.08.2008	Peter
Faring	30 stk. pr. uge	Gik løbningerne som planlagt	Fra 24.11.2008	Hans

Det er vigtigt, at lederen ikke kommer med et færdigt skema, fordi når skemaet er udfyldt sammen med medarbejderne, vil det give dem et større ejerskab for opgaverne og det vil være et godt redskab til opfølgning på de efterfølgende personalemøder. Der vil være en mindre risiko for, at der er noget der "glipper", og det vil gøre det nemmere at bevare overblikket.

I forbindelse med afvikling af de "gamle" søer kan det ikke undgås at nogle af søerne er drægtige. Lederen skal være opmærksom på, at nogle af medarbejderne måske vil sætte spørgsmålstegn ved, om det er etisk korrekt at slagte drægtige dyr. Her må I tage drøftelsen af, hvorfor det er nødvendigt at gøre det, og hvordan lovgivningen er omkring det.

Sæt tid af til ledelse

De mange ændringer i hverdagen for ejer og ansatte kan nemt medføre stressede situationer. Overvej derfor følgende:

- Afsæt tid til ledelse, ligesom enhver anden arbejdsopgave.
- Brug tid på at lave papirarbejde såsom tidsplaner og tjeklister.
- Sæt fokus på at lederne bruger mere tid end normalt på at snakke med de ansatte *hver* dag.
- Aftal hvem der skal have overblikket og udføre tidsplan.
- Hold jævnligt statusmøder hvor saneringen diskuteres og tidsplanen opsamles.

Arbejdsopgave	Mål	Handlingsplan	Tidsfrist	Ansvarlig

1.4 Planlægning af besætningsudskiftning/indkøb

Før der træffes beslutning om sanering af en sobesætning, skal leveringsmulighederne for det ønskede sundhedsniveau afklares.

Når beslutningen om saneringstidspunkt og sundhedsstatus ligger fast, skitseres hvilke aktiviteter der oftest iværksættes ved sanering af en sobesætning (1.4 Eksempel på Sanering af besætning på 550 søer).

Når der er valgt leverandørbesætning, udarbejdes der en leveringsaftale på sopolte og orner (1.4 Eksempel på Leveringsaftale, avlssvin). Forudsætningerne for leveringsaftalen uddybes (1.4 Eksempel på Kommentarer til leveringsaftale).

Sammen med leveringsaftalen får køber tilsendt en opdateret sundhedsdeklaration på leverandørbesætningerne (1.4 Eksempel på Sundhedsdeklaration).

Køber kan desuden til enhver tid hente en opdateret sundhedsdeklaration på www.spfsus.dk og www.SPFportalen.dk.

For at få det optimale ud af de nyindkøbte avlssvin, er der givet anvisninger på forhold, der har stor betydning for, at avlssvinene kan producere optimalt (1.4 Eksempel på Sanering af besætning på 550 søer).

1.4 Tidsplan for dyr ind og ud

Det er vigtigt at få lavet en tidsplan over forløbet af saneringen, så man kan få overblik over, hvornår de forskellige ting skal være klar (erfaringen siger, at ugerne (dagene) går langt hurtigere end man tror).

Dag 0 sættes til dagen for indsættelse af de nye dyr. Det er klogt at afsætte 14 dage ekstra til "uforudsete hændelser" inden dag 0.

	Integreret besætning	Salg af 30 kg grise	Salg af 7 kg grise
Uge ÷ 41	Sidste løbning. Fravænnede søer slagtes herefter		
Uge ÷ 30		Sidste løbning. Fravænnede søer slagtes herefter	
Uge ÷ 24	Sidste faring		Sidste løbning. Fravænnede søer slagtes herefter
Uge ÷ 20	Sidste fravænning		
Uge ÷ 14	Sidste indsættelse i slagtesvinestald		
Uge ÷ 13		Sidste faring	
Uge ÷ 7			Sidste faring
Uge ÷ 3	Sidste dyr udsættes	Sidste dyr udsættes	Sidste dyr udsættes
Uge ÷ 1	Desinfektion	Desinfektion	Desinfektion
Dag 0	Indsættelse af nye dyr	Indsættelse af nye dyr	Indsættelse af nye dyr
Uge 1	Første løbning	Første løbning	Første løbning
Uge 17	Første faring	Første faring	Første faring
Uge 21	Første fravænning	Første fravænning	Første fravænning
Uge 27		Første salg af 30 kg grise	
Uge 37	Første salg af slagtesvin		

Det vil sige, i integrerede besætninger vil forløbet være 1½ år (78 uger) fra start til slut, 13 måneder (57 uger) ved salg af 30 kg grise og 10 måneder (45 uger) ved salg af 7 kg grise.

Leje af andre stalde til at gøre grisene færdige eller til at starte de nye op i, kan afkorte driftstoppet, men kræver mere mandskab eller nøjere planlægning.

1.4 Reduktion af tomgangsperioden

Et stort emne under forberedelsen er at korte tomgangsperioden så langt ned som overhovedet muligt for at spare tabet.

- Afliv ukurante eller syge svin, hvis rentabiliteten er lav. Gælder både for slagtesvin og smågrise. Dyrene aflives så hurtigt som muligt.
- Sænk slagtevægten til 75 kg (den sidste uge).
- Husk at medtage søer med skuldersår og søer med slagtefrist på grund af medicin. Hvis soen står i vejen for at rydde ejendommen for gamle dyr, flyttes hun væk eller aflives inden da.
- Fravænningsalderen for de sidste grise fravænnet i den gamle besætning kan sænkes til 3 uger på grund af, at der ikke laves ammesøer af nyfødte grise, efter at de sidste faringer er slut.

Leje af stald til sopolte/gylte

I forbindelse med en sanering er en af de største omkostninger driftstab i forbindelse med afvikling og etablering af besætning. Såfremt der kan findes staldplads til sopolte og gylte, kan driftstabet reduceres betydeligt. Der vil dog være nogle forudsætninger, der skal opfyldes, for at det vil være en god løsning.

- Beliggenheden skal være i orden med langt til nærmeste svinebesætning.
- Staldens indretning. Her er det ikke uden betydning, at gulvfladen er plan, gerne med delvist spaltegulv, således at der tages størst muligt hensyn til dyrenes klove.
- Hvornår har stalden været brugt sidst? Dette har betydning for omkostningerne ved at tage stalden i brug igen. Foderanlæg kan være vanskelige og bekostelige at få sat i drift igen, specielt hvis de ikke har været tømt fuldstændigt for foder. Ventilationsanlæg kan være mere eller mindre ude af drift som følge af fugt i følere og fastsiddende lejer.
- Areal i stalden i forhold til antallet af dyr. Til sopolte anbefales 1 m² pr. dyr stigende til 1,5 m² afhængig af størrelsen. Gyltene skal have 1,9 m² pr. dyr til rådighed i henhold til lovgivningen.
- Arbejdskraft. Hvem skal passe sopolte og gylte i de lejede stalde? Husk altid at overholde karantænetid fra gammel til ny besætning.

Ved at leje en stald kan der opnås en afkortning af omstillingsperioden på op til 5 måneder, idet sopoltene kan hjemtages i en alder på op til 28 uger, hvorefter løbningerne kan starte op fire uger efter. Løbningerne kan fortsætte helt frem til overflytning til egne stalde, dette skal dog ske senest 12 dage før forventet faring, idet det ikke er lovligt at flytte dyr i de sidste 10 pct. af drægtighed.

1.4 Køreplan for indkøb af besætning

	Køber	SPF-Selskabet
Indkøb af ny besætning	Køber kontakter SPF-Selskabet	Salgskonsulent undersøger leveringsmuligheder, status og prisniveau og præsenterer dem for køber
	Køber + rådgivere bestiller GIS-kort og undersøger sundhedsstatus for købers område	Køber tilbydes møde hos avlstdyrsælger
	Køber og salgskonsulent mødes hos avlstdyrsælger	Udkast til leveringsaftale udarbejdes og fremsendes til parterne + sundhedsdeklaration Afklaring af fremtidig rekruttering af avlstdyr til besætningen Udarbejdelse af fremtidig plan for smågrisesalg Endelig leveringsaftale udsendes og underskrives af parterne (inden 5 dage)
	Køber og Sælger og underskriver leveringsaftaler (inden 5 dage) Leveringsaftaler indsendes til SPF-Selskabet	
Før levering af ny besætning	Køber underskriver SPF-Ejeraftale med SuS. Sundhedskontrollen godkender besætningsområdet og indsender godkendelsesrapport til SuS	SuS giver besætningen status Transporten planlægges - køber informeres om dag og tidspunkt
Ny besætning leveres		
Efter levering		Ca. 14 dage efter levering tilbydes besøg af salgskonsulent for gennemgang af leverancen Besøgsrapport (til køber) og Orienteringsrapport (til sælger) udfærdiges

1.4 Eksempel på Leveringsaftale, avlssvin

LEVERINGSAFTALE, AVLSSVIN

Mellem
CHR-nr 80000
Salgskonsulent Larsen

Åbakken 27, Krejbjerg
7860 Spøttrup
Tlf.nr.:

og
SPF-SELSKABET

Drejervej 7
6600 Vejen

Tlf.nr.: 76 96 46 00

Hold	Uge	Art	Race	Antal	Alder uger +/- 2 uger	Index	Avls- Kategori	Anslået pris/dyr
496863 /	2009/1	Sopolte	LY	150	30			2.140,00
496864 / 496863	2009/1	Sopolte	LY	120	26			1.904,00
496866 / 496863	2009/1	Sopolte	LY	120	22			1.698,00
496867 / 496863	2009/1	Sopolte	LY	120	18			1.547,00
496868 / 496863	2009/1	Sopolte	LY	90	14			1.411,00
I alt				600				1.065.870,00

På basis af grundpris i: uge 17 NOTERING : Rød SPF-notering 1

Pris til leverandør indeholder følgende tillæg

Glassinordvacc. < 19 uger 20,00 kr. pr dyr
Glassinordvacc. > 18 uger 35,00 kr. pr dyr

SPF-SELSKABET tillægger:

Anslået transportpris, HUNDYR: 99,00 kr. pr dyr 59.400,00
SRK Krydsninger 85,00 kr. pr dyr 51.000,00
Génafgift til Dansk SvineProduktion 15,00 kr. pr dyr 9.000,00

Anslået pris: 1.185.270,00

Moms: 296.317,50

Anslået pris i alt: 1.481.587,50

Supplerende tekst:

Sælger aldersopdeler poltene og mærker aldersgrupperne med spray. Der er indgået aftale om suppleringsindkøb med start uge 13, 2009.

Leveres fra: CHR-nr. 099998

Sundhedsstatus: Rød SPF
Supplerende status: Ejertransport
S.P.F. Junior, tlf.: 76 96 47 00
Drejervej 9, , 6600 Vejen
Samdrift med CHR-nr. 099999

Aftalen er udfærdiget af Thorben Jørgensen, tlf.nr.: 76 96 46 00

Vejen, den 21-04-08

Aftalenr.: 496863

_____ , den _____

SPF-SELSKABET som sælger

_____ Modtager af avlssvin som køber

Aftalen er indgået iht. "SPF-Selskabets Forretningsbetingelser", som parterne har modtaget og er bekendt med.

DANSKE SLAGTERIERs SPF-SELSKAB

1.4 Eksempel på Leveringsaftale, avlssvin - forsat

LEVERINGSAFTALE, AVLSSVIN

Mellem
CHR-nr 800000
Salgskonsulent Larsen

Åbakken 27, Krejbjerg
7860 Spøttrup
Tlf.nr.:

og
SPF-SELSKABET

Drejervej 7
6600 Vejen

Tlf.nr.: 76 96 46 00

Hold	Uge	Art	Race	Antal	Alder uger +/- 2 uger	Index	Avls- Kategori	Anslået pris/dyr
496870 /	2009/1	Orner	HD	5	52			1.500,00
I alt				5				7.500,00

På basis af grundpris i: uge 17

SPF-SELSKABET tillægger:

Anslået transportpris, ORNER:	210,00 kr. pr dyr	1.050,00
SRK Krydsninger	85,00 kr. pr dyr	425,00
Génafgift til Dansk SvineProduktion	450,00 kr. pr dyr	2.250,00

Anslået pris: 11.225,00

Moms: 2.806,25

Anslået pris i alt: 14.031,25

Supplerende tekst:

Miljø/Lugt-orne - denne orne må ikke anvendes til bedækning
Der opkræves ikke gen-afgift for disse orner ved endelig fak
turering

Leveres fra: CHR-nr. 099998

Sundhedsstatus: Rød SPF
Supplerende status: Ejertransport
S.P.F. Junior, tlf.: 76 96 47 00
Drejervej 9, 6600 Vejen
Samdrift med CHR-nr. 099999

Aftalen er udfærdiget af Thorben Jørgensen, tlf.nr.: 76 96 46 00

Vejen, den 21-04-08

Aftalenr.: 496870

_____, den _____

SPF-SELSKABET som sælger

Modtager af avlssvin som køber

Aftalen er indgået iht. "SPF-Selskabets Forretningsbetingelser", som parterne har modtaget
og er bekendt med.

DANSKE SLAGTERIERs SPF-SELSKAB

1.4 Eksempel på Leveringsaftale, avlssvin - forsat

LEVERINGSAFТАLE AVLSSVIN, LØBENDE LEVERANCER

Mellem
CHR-nr 800000
Salgskonsulent Larsen

Åbakken 27, Krejbjerg
7860 Spøttrup
Tlf.nr.:

Sundhedsstatus: Blå SPF+Ap6
Supplerende status: Ingen

og
SPF-SELSKABET

Drejervej 7
6600 Vejen

Tlf.nr.: 76 96 46 00

Leveringsterminer hver 13. uge fra og med uge 13 år 2009

Hold	Art	Race	Anfal	Alder uger +/- 2 uger	Index	Avis- Kategori	Glæsservac.	Andre vac.
497516 /	Sopolte	LY	12	22			Glæsser	
497517 / 497516	Sopolte	LY	12	18			Glæsser	
497519 / 497516	Sopolte	LY	12	14			Glæsser	
I alt			36					

Prisaftaler:

NOTERING 1: Rød SPF-notering 1

Glassinordvacc. < 19 uger

20,00 kr. pr dyr

Glassinordvacc. > 18 uger

35,00 kr. pr dyr

SRK K-rum - hundyr

70,00 kr. pr dyr

Supplerende tekst:

Leveres fra: CHR-nr. 099998
Sundhedsstatus: Rød SPF
Supplerende status: Ejertransport
S.P.F. Junior, tlf.: 76 96 47 00
Drejervej 7, 6600 Vejen
Samdrift med CHR-nr. 099999

Aftalen er udfærdiget af Thorben Jørgensen, tlf.nr.: 76 96 46 00

Vejen, den 21-04-08

Aftalenr.: 497516

_____, den _____

SPF-SELSKABET som sælger

_____
Modtager af avlssvin som køber

Aftalen er indgået iht. "SPF-Selskabets Forretningsbetingelser", som parterne har modtaget og er bekendt med.

DANSKE SLAGTERIERs SPF-SELSKAB

1.4 Eksempel på Sundhedsdeklaration

BILAG 2.

Dansk Svineproduktion

SPF-Sundhedsstyringen

Sundhedsdeklaration

14.03.08 10:41

CHR-nr:

Ejer:

Gårdnavn

Besætningsadr.

Postadresse:

Telefon:

Staldtelefon:

Telefax:

E-mail:

SUNDHEDSSTATUS Rød SPF

Betinget status	Nej					
Supplerende statusopl.:	Salmonella-index de seneste 6 mdr.:					
	22.02.08	28.01.08	21.12.07	23.11.07	05.11.07	01.10.07
	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Salmonellaniveau pr.	09.06.04					
	1					

SuS-SAMDRIFT

Der er ingen besætninger i SuS-samdrift med besætningen

BEMÆRKNINGER

SUNDHEDSKONTROL

Seneste sundhedskontrolbesøg den 18.02.08

HISTORISKE OPLYSNINGER for de seneste 10 år

06.06.06	Statusskift	Rød SPF
07.10.05	Statusskift	Under godk. til Rød SPF
04.05.05	Statusskift	Kommende Rød SPF
04.05.05	Afstandskrav ved oprettelse	500 meter

BESÆTNINGEN SUPPLERES VED

KS, Intet indkøb af dyr

SERVICEOPLYSNINGER

Sundhedskontrol: DSP, Sundhedskontrol, Distrikt Syd/Øst, Drejervej 7, 6600 Vejen
Praktiserende dyrlæge: Johannes Dall, Topasvej 14, 6000 Kolding

Tlf: 76964600

Tlf: 76311905

1.4 Eksempel på Kommentarer til leveringsaftale

Kommentarer til leveringsaftale

Mellem sælger	og	Køber
CHR-nr. 099998		CHR-nr. 800000
S.P.F. Junior		Salgskonsulent Larsen
ANNEKSGÅRD		Åbakken 27
Drejervej 7		Krejbjerg
6600 Vejen		7860 Spøttrup

Leveringsaftale nr. 496863

- Antal:** For at få det optimale antal søer til besætningen, indkøbes ca. 10 pct. flere polte end endelig besætningsstørrelse.
- Aldersfordeling:** For at sikre, at der hele tiden er løbeklare polte i besætningen, skal der til 1. hold indkøbes 25 pct. flere polte end til de øvrige hold og tilsvarende færre polte til sidste hold.
- Aldersopdeling:** Sælger opdeler poltene efter alder og mærker hver aldersgruppe med spray.

Leveringsaftale nr. 496870

- Miljøorner:** I moderne svineproduktion løbes en stor procentdel af avlsdyrene ved kunstig sædooverføring. For at skabe det optimale miljø i løbeafdelingen, bør der bestilles et passende antal miljøorner (1 orne pr. 200 søer, dog minimum 4 stk.).

Leveringsaftale nr. 497516

- Antal:** 3 hold á 12 stk. polte hver 13 uge svarer til en udskiftning på 25 pct. i år 1 efter indsættelse af ny besætning.
- Dette antal ændres fra og med uge 13, 2010 til 3 hold á 28 stk. svarende en årlig udskiftning på 60 pct.

1.4 Eksempel på Sanering af besætning på 550 søer

Planlægning af besætningsudskiftning/indkøb	
Hvis der skal SPF-status på den nye besætning	<p>Kravene for at få SPF-status på ejendommen er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvert staldafsnit skal stå tomt for svin i mindst 3 uger • Hele ejendommen skal have stået tom for svin i mindst én uge • Staldene skal vaskes så der ikke er synligt skidt tilbage (se afsnit om vask og desinfektion) • Staldene skal desinficeres med et aldehydprodukt. • Rengøring og desinfektion skal godkendes af sundhedskontrollen (normalt besætningsdyrlægen) <ul style="list-style-type: none"> ○ Godkendelsen kan godt finde sted inden stalden desinficeres • Hvis der ikke tidligere har været SPF-status på ejendommen, skal hele staldanlægget SPF-godkendes af dyrlægen og der skal underskrives en SPF-ejeraftale, som fås ved kontakt til SPF-Sundhedsstyringen <p>Det skal vurderes, om man skal få et professionelt staldvaskefirma til at forestå vask og desinfektion, hvis man ikke selv har tid nok.</p>
Staldforhold (Se tillige Infosvin)	<p>Polte skal opstaldes som avlsdyr og ikke som slagtesvin.</p> <p>Polte skal bruge meget plads - gerne dobbelt så meget plads som slagtesvin.</p> <p>Der skal være et godt fast og skridsikkert underlag. Gulvene må ikke være glatte og smattede.</p> <p>Skal poltene opstaldes i lejede stalde, skal disse opfylde ovenstående krav.</p> <p>Lejede stalde skal SPF-godkendes, ligesom selve staldanlægget.</p> <p>Det er ikke hensigtsmæssigt forsvarligt at opstalde polte i gamle drægtighedsstalde, hvor de kan komme til skade.</p>
Modtagelse af avlssvin (Se tillige Infosvin)	<p>Sopoltene skal indsættes i en vasket, desinficeret og gennemtørret stald. En opvarmet stald giver færre benproblemer.</p> <p>Poltene sorteres efter størrelse ved indsættelse (lige børn leger bedst).</p> <p>Aftal en model med besætningsdyrlægen for modtagelse af sopoltene.</p> <p>Sopolte med benproblemer mv. skal behandles og flyttes til en sygesti.</p>

Fodring af avlssvin (Se tillige Infosvin)	<p>Poltene skal fodres restriktivt og ikke ad libitum? Det vil være optimalt at fodre poltene med tørfoder på gulv eller vådfodring i langkrybbe, hvilket skåner poltene mest og er medvirkende til, at de bliver rolige.</p> <p>Polte op til 12 uger bør fodres med en smågriseblanding. Fra 30-90 kg fodres der med en strukturrig sopolteblanding. Fra 90 kg til løbning fodres der efter huld med en strukturrig diegivningsblanding.</p>
Tilsyn med leverede avlssvin	<p>Der skal være mulighed for ordentligt opsyn med hvert enkelt dyr. Dyrene skal dagligt have kontakt med mennesker.</p>
Løbende udskiftning af søer efter saneringen	<p>De første polte løbes i uge 02 og fravænnnes i uge 23, derfor skal nye suppleringsopolte være klar til løbning i denne uge.</p> <p>Det første år skal der indkøbes 25 pct. suppleringsopolte for at sikre løbende udskiftning af avlssdyrene, så ikke alle søer skal udskiftes på én gang.</p> <p>De efterfølgende år skal der indkøbes 60 pct. suppleringsopolte.</p>
Karantænerum	<p>Alle sopolte til suppleringsblanding bør indsættes i karantænerum. De første suppleringsopolte skal indsættes i uge 13, 2009, for at de kan være klar til frigivelse og løbning inden uge 23.</p>
Alder ved indsættelse i karantænerum	<p>De ældste polte skal være 22 uger gamle for at have den rigtige alder ved løbning i uge 23.</p>
SPF-Risikokasse	<p>Det anbefales at betale til SPF-Risikokasse på den nye besætning og suppleringsleverancen.</p>

1.4 Eksempel på tidsplan

